

Genootschap Nederland-Aruba

JAARVERSLAG 2021

Inleiding

Het Genootschap Nederland-Aruba is in 1997 opgericht. Ons doel is een verdere versterking te bewerkstelligen van de hechte banden tussen Aruba en Nederland. Al eeuwenlang bestaan er goede economische, sociale, educatieve, politieke en culturele betrekkingen tussen beide landen. In de laatste decennia heeft die verdieping een sterke impuls gekregen, niet in het minst door het bereiken in 1986 van een zelfstandige status als land binnen het Koninkrijk, meer bekend als de status aparte van Aruba.

Missie

De missie van bestuur en deelnemers is de belangstelling voor Aruba te stimuleren en te bevorderen dat er in Nederland een juist en evenwichtig inzicht bestaat in de culturele, maatschappelijke en staatkundige ontwikkelingen. Het bestuur onderhoudt daartoe goede betrekkingen met overheidsinstanties, ondernemingen en andere organisaties die affiniteit hebben met Aruba.

Stichting

De stichting Genootschap Nederland-Aruba is een onafhankelijk platform voor de uitwisseling van standpunten en gedachten over de brede relatie tussen Aruba en het Koninkrijk. Ook de betekenis van de Europese Unie voor het Koninkrijk en Aruba wil het bestuur hierbij betrekken.

Erfgoed

Met name door middel van lezingen en symposia vergroot het bestuur de interesse voor Aruba. In het bijzonder gaat het hierbij over de samenhang, verbondenheid en verscheidenheid binnen ons Koninkrijk en tussen Aruba en Nederland. Daarmee wordt uitdrukking gegeven aan onze zorg voor het belang en behoud van het cultureel en politiek erfgoed dat het Koninkrijk der Nederlanden vertegenwoordigt.

Deelnemers

Het Genootschap Nederland-Aruba telde per 31 december 2020 225 deelnemers. Dit is inclusief zeven ondernemingen die bij het GNA zijn aangesloten. Het bestuur is alle donateurs erkentelijk voor hun ondersteuning en ervaart de interesse voor het genootschap als stimulans om zich blijvend voor het genootschap in te zetten.

Bestuur

Het bestuur bestond in het verslagjaar 2020 uit dhr. N. J. P. A. van Grieken (voorzitter), dhr. A. G. Toppenberg (vicevoorzitter), dhr. D. S. Nava (eerste secretaris), dhr. S. E. Kock (tweede secretaris), dhr. S. P. Robbers (penningmeester), mw. M. F. Aguirre Broca, mw. M. R. van Gijn, mw. Z. D. van Heesen-Laclé, mw. J. J. Kerssemakers, dhr. K. C. Odor en dhr. M.L. Titre.

Bestuursadviseur is dhr. G. Wawoe. Ereleden zijn de dhr. H. Timmer en dhr. E. de Veer.

Coronacrisis nog niet voorbij

De in het jaarverslag 2020 uitgesproken verwachting dat ook 2021 gekenmerkt zou worden door de gevolgen van de coronacrisis is bewaarheid geworden. Vanwege de coronacrisis konden er wederom geen fysieke bijeenkomsten plaatsvinden, waaronder de jaarlijkse bijeenkomst in het najaar.

Conform het voornemen om in 2021 digitale bijeenkomsten te organiseren om zo invulling te blijven geven aan onze missie - het bij te dragen aan wederzijds begrip en versterking van onze

koninkrijksrelaties - zijn twee belangwekkende digitale lezingen georganiseerd. Op 22 april heeft de Nationale ombudsman, de heer Reinier van Zutphen, een lezing verzorgd over zijn rapport 'Kopzorgen van Caribische studenten'. Op 29 november heeft de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, mevrouw Eunice Saleh, een lezing gegeven over het belang van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie in en voor het Koninkrijk. Beide digitale bijeenkomsten zijn goed bezocht.

Digitale lezing van de Nationale ombudsman, de heer Reinier van Zutphen, over het rapport Kopzorgen van Caribische studenten

Aanleiding voor het Genootschap Nederland-Aruba om de lezing te organiseren was het rapport 'Kopzorgen van Caribische studenten' dat de Nationale ombudsman in december 2020 uitbracht en dat sindsdien politiek en maatschappelijk het nodige heeft losgemaakt. Er komen veel belemmeringen in aan het licht die de studie van Caribische studenten in Nederland ernstig bemoeilijken en ontmoedigen.

Van Zutphen begon zijn lezing met het uitspreken van de wens dat Aruba werk maakt van het instellen van een ombudsman. In Aruba is weliswaar wetgeving aangenomen om ook een ombudsman aan te stellen, maar de benoeming daarvan laat op zich wachten. Hij opperde dan ook de mogelijkheid dat de Arubaanse bevolking door middel van een petitie bij de Staten aandringt op een snelle benoeming van een ombudsman. 'Zet die volgende stap'.

Jaarlijks 1.600 Caribische studenten

Jaarlijks beginnen zo'n 1.600 studenten uit Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland hun studie aan onderwijsinstellingen in Nederland. De problemen die zij hier ervaren, bestaan al lang en zijn bekend. Maar zij kregen een gezicht in het 91 pagina's tellende rapport van de Nationale ombudsman (2020).

De ombudsman vertelde dat de problemen niet alleen met Nederland, maar ook met de Caribische landen te maken hebben. Bij het vinden van een oplossing is het extra complicerend dat er op beleidsniveau in Nederland te weinig samenspraak is en dat het lastig is om alle betrokken ministeries met elkaar aan tafel te krijgen. Ook de Kabinetten van de Gevolmachtigde Ministers in Den Haag zouden meer moeten samenwerken.

Burgerservicenummer

Een eerste groot probleem is het verkrijgen van een burgerservicenummer (BSN). Studenten kunnen dat pas aanvragen als zij in Nederland aankomen en in een gemeente zijn ingeschreven. Sommige gemeenten verstrekken een BSN binnen een paar dagen, bij andere duurt het weken. Zonder een BSN kunnen studenten niet de noodzakelijke dingen regelen, zoals het openen van een bankrekeningnummer'. Van Zutphen pleit er daarom voor dat Caribische studenten een BSN wordt toegekend vóórdat zij naar Nederland vertrekken. De ombudsman is hoopvol en positief gestemd. Hij verwacht dat studenten over twee jaar met een BSN naar Nederland kunnen komen.

Zorgverzekering

Een andere hinderpaal is dat Caribische studenten uit Aruba, Curaçao en Sint Maarten, ondanks hun Nederlandse paspoort, worden uitgesloten van de Nederlandse basiszorgverzekering. Hierdoor komen zij bijvoorbeeld niet in aanmerking voor zorgtoeslag. De Caribische studenten moeten een internationale zorgverzekering afsluiten, maar dat is niet altijd duidelijk en het leidt tot verwarring onder studenten.

Stephan Sjouke, hoofd Internationale Zaken bij de Nationale ombudsman, ging daar in zijn deel van de lezing nader op in en vertelde dat veel studenten, als gevolg van bijvoorbeeld de grote cultuurverschillen, psychologische ondersteuning nodig hebben. Maar deze ondersteuning krijgen

zij nauwelijks vergoed, omdat psychologische hulp niet wordt gedekt door de internationale zorgverzekering.

Studieschuld

De studieschuld is evenzeer een probleem, aldus Sjouke. 'Dat speelt met name na het afstuderen, vooral bij studenten die besluiten terug te keren. Die ervaren veelal dat zij bij het aflossen van hun studieschuld te weinig geld overhouden om van te leven. De salarissen zijn relatief laag en de kosten van het levensonderhoud hoog op de eilanden. Bij de draagkrachtmetering wordt geen rekening gehouden met lokale omstandigheden of andere schulden. Bovendien wordt op de eilanden – in tegenstelling tot in Nederland – niet automatisch de draagkracht bepaald. Hierdoor kan het gebeuren dat oud-studenten meer moeten aflossen dan zij kunnen dragen. Goed overheidsbeleid en een goede afbetalingsregeling voor Caribische studenten zijn vereist'.

Van Zutphen en Sjouke benadrukten dat veel onderwijsinstellingen niet of onvoldoende onderkennen dat Nederlands voor Caribische studenten een vreemde taal is. 'Het is niet de taal die men spreekt als men wakker wordt. Het is en blijft een instructietaal op de scholen. Daar moet verandering in komen. Studenten die hun havo- of vwo-opleiding hebben afgerond zijn slim, met dien verstande dat zij het Nederlands niet als 'native speaker' beheersen'. Aandacht is ook nodig voor mbo-studenten, die als 'free movers' in Nederland niet in aanmerking komen voor begeleiding. 'Hun problemen zijn groot en het is lastig om van deze groep een goed beeld te krijgen'.

Armoede en vluchtelingen

Los van de 'Kopzorgen van Caribische studenten' attendeerde Reinier van Zutphen op de problemen waarmee met name Aruba en Curaçao te kampen hebben: de armoede onder een groot deel van de bevolking (ook op de BES-eilanden) en de problemen met vluchtelingen en migratie vanuit Venezuela. 'Voor zowel de vluchtelingen - kwetsbare mensen, illegaal en uitgebuit - als voor de inwoners geldt dat beide het moeilijk en zwaar hebben. Deze zomer starten wij een onderzoek naar de problematiek van vluchtelingen en asielzoekers'.

Digitale lezing van de de president van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, mevrouw Eunice Saleh, over het belang van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie in en voor het Koninkrijk

Mevrouw Saleh sprak op donderdag 18 november 2021 voor het Genootschap Nederland-Aruba. De titel van haar lezing luidde 'Het belang van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie in en voor het Koninkrijk'. Haar doel was om duidelijk te maken hoe het Hof zich met name na 10-10-10 heeft ontwikkeld op het gebied van taken, bevoegdheden, bestuur en beheer.

Caribisering

De Caribisering van de rechtspraak is al jaren een belangrijk punt van aandacht in de jaarverslagen van het Hof. Op dit moment is de verhouding tussen lokale en door Nederland uitgezonden rechters fiftyfifty. De Caribisering verloopt langzaam omdat het vierenhalf jaar duurt voordat een lokale RAIO zijn opleiding voltooit. Erg is dat niet, als Caribisering maar continue op de agenda blijft. Saleh: 'We zijn kleinschalige samenlevingen en ik zou het toejuichen als het Hof een doorstroom behoudt van Nederlandse rechters'.

Eunice Saleh is sinds begin 2017 President van het Gemeenschappelijk Hof. Eind dit jaar draagt zij haar functie over, maar blijft zij voor het Hof werkzaam. Het Hof is in 1868 opgericht en is daarmee een van de oudste instituties van de Caribische rijkdelen en het Koninkrijk der Nederlanden. Ondanks zijn grote belang voor de rechtsorde is het Hof in het Koninkrijk bij het grote publiek nauwelijks bekend.

Het Hof

Het Hof telt in totaal 204 medewerkers. De rechtspraak wordt verzorgd door veertig leden, onder wie de President. Curaçao is vertegenwoordigd met 23 leden, Aruba met 11, Sint Maarten met 5 en Bonaire met één lid. Het bestuur bestaat uit de President, drie vicepresidenten en de directeur Bedrijfsvoering.

Het Hof behandelt zaken in eerste aanleg en in hoger beroep. De leden van het Gemeenschappelijk Hof werken ook samen in bijzondere colleges, zoals de Raad van Beroep in ambtenarenzaken. Rechteren worden bij Koninklijk Besluit benoemd voor het leven. 'Dit borgt de kwaliteit van de rechtspraak', aldus Saleh.

Samenwerking met de Hoge Raad en de Raad van State

In haar lezing besteedde zij ook aandacht aan de goede samenwerkingsverbanden met de rechtsprekende instanties in Nederland. 'Er bestaat een uitstekend contact met de raadsheren van de Hoge Raad. In dat kader worden er cursussen gegeven en is er de mogelijkheid voor leden van het Hof om stages te lopen bij de Hoge Raad. Dat is voor alle partijen heel nuttig gebleken. Ook werken het Hof en de Raad van State al jaren goed samen, met name waar het gaat om bestuurszaken in hoger beroep'.

Mr Saleh wees tot slot op de grote betekenis van het feit dat de rechtspraak door het Gemeenschappelijk Hof onafhankelijk en onpartijdig is. 'Het behoud van het vertrouwen in ons systeem van rechtspraak is van essentieel belang voor de stabiliteit van onze samenleving', zei zij, impliciet verwijzend naar een kop boven een artikel in een van de Nederlandse kranten van vorig jaar: 'Wie moedwillig het vertrouwen in rechters ondermijnt, zet de bijl aan de wortel van de rechtsstaat'.

Financiën Genootschap Nederland-Aruba

De financiële positie van het Genootschap Nederland-Aruba was in het jaar 2021 goed. Vanwege de voortdurende coronacrisis zijn er weinig uitgaven voor bijeenkomsten gedaan. Dankzij de bijzondere welwillendheid van onze donateurs om te blijven bijdragen aan het Genootschap Nederland-Aruba, heeft onze stichting een welkome reserve kunnen opbouwen. Dat laat onverlet dat, net als in voorgaande jaren, benadrukt dient te worden dat het Genootschap sterk afhankelijk blijft van een correct en tijdig voldoen door de deelnemers van hun/haar donaties. De inning daarvan vergt onverminderd grote aandacht van het bestuur.

Kascommissie

Het bestuur is de kascommissie, bestaande uit de heren Johan de Graaff en Henk Timmer, andermaal grote dank verschuldigd. De commissie ziet toe op onze financiën door middel van controle van de jaarrekening en het uitbrengen van verslag daarover aan het bestuur.

Namens het bestuur,

Dennis Nava, secretaris